

Samling af Afgørelser

Sag T-486/11

**Orange Polska S.A., tidligere Telekomunikacja Polska S.A.
mod
Europa-Kommissionen**

»Konkurrence — misbrug af dominerende stilling — det polske telekommunikationsmarked — afgørelse, hvorved der fastslås en overtrædelse af artikel 102 TEUF — betingelser, der pålægges af den etablerede operatør, for betalt adgang for de nye operatører til nettet og engrosbredbåndstjenester — berettiget interesse i at fastslå en overtrædelse — bøder — begrundelsespligt — overtrædelsens grovhed — formildende omstændigheder — proportionalitet — fuld prøvelsesret — retningslinjerne for beregning af bøder af 2006«

Sammendrag – Rettens dom (Ottende Afdeling) af 17. december 2015

1. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — Kommissionens skøn — domstolsprøvelse — Unionens retsinstitutters fulde prøvelsesret — rækkevidde — legalitetskontrol af både retlige og faktiske omstændigheder — retsvirkninger — beføjelse til at ændre bødens størrelse*

(Art. 102 TEUF, 261 TEUF og 263 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23 og 31; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02)

2. *Konkurrence — administrativ procedure — Kommissionens beføjelser — konstatering af ophørt overtrædelse — Kommissionens pligt til at godtgøre, at der foreligger en berettiget interesse i en konstatering af en sådan overtrædelse*

(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 7, stk. 1)

3. *Konkurrence — administrativ procedure — klagepunktsmeddelelser — nødvendigt indhold — overholdelse af retten til forsvar — angivelse af de væsentligste faktiske og retlige faktorer, som kan medføre en bøde — rækkevidde — annoncering af relevante faktorer vedrørende skærpende og formildende omstændigheder — tilstrækkelig karakter*

(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 27, stk. 1, og art. 31; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02)

4. *EU-ret — principper — grundlæggende rettigheder — ret til en retfærdig rettergang — rækkevidde — Lissabontraktatens ikrafttræden — ingen indvirkning på indholdet af retten til en retfærdig rettergang*

(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47, stk. 2)

5. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — skønsbeføjelse forbeholdt Kommissionen — grænser — overholdelse af proportionalitetsprincippet — rækkevidde — hensyntagen til overtrædelsens grovhed og kriterierne for dens bedømmelse*
(Art. 102 TEUF, Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02)
6. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — kriterier — overtrædelsens grovhed — ingen bindende eller udtømmende liste over kriterier — bedømmelseskriterier*
(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02)
7. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — kriterier — overtrædelsens grovhed — forpligtelse til at tage hensyn til den konkrete indvirkning på markedet — foreligger ikke — hensyntagen til kriterier, der ikke er udtrykkeligt nævnt i Kommissionens retningslinjer*
(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23, § 2; Kommissionens meddelelser 98/C 9/03, punkt 1 A og 2006/C 210/02, punkt 22)
8. *Dominerende stilling — misbrug — leveringsnægtelse — overtrædelse, der anses for meget grov — bedømmelseskriterier — dominerende stilling, der har oprindelse i et tidligere lovmonopol — adskillige åbenbare, vedvarende og forsætlige overtrædelser, der strækker sig over hele området i en medlemsstat*
(Art. 102 TEUF, Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02)
9. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — kriterier — formildende omstændigheder — overtrædelsens ophør efter Kommissionens indgriben — krav om årsagsforbindelse*
(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23, stk. 2; Kommissionens meddelelse 98/C 9/03, punkt 3, tredje led, og 2006/C 210/02, punkt 29, første led)
10. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — kriterier — formildende omstændigheder — virksomhedens effektive samarbejde i proceduren uden for anvendelsesområdet for samarbejdsmeddelelsen — omfattet — betingelser*
(Art. 102 TEUF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23, stk. 2; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02, punkt 29, fjerde led)

1. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 66-68, 114 og 115)

2. Det følger af artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 1/2003, sammenholdt med forordningens forarbejder, at det påhviler Kommissionen at godtgøre, at der foreligger en berettiget interesse i at fastslå en tidligere overtrædelse, såfremt overtrædelsen på det pågældende tidspunkt er ophørt, og Kommissionen ikke har pålagt en bøde.

Der foreligger nemlig en forbindelse mellem på den ene side den pligt, der er pålagt Kommissionen til at godtgøre, at der foreligger en berettiget interesse i at fastslå en overtrædelse, og på den anden side forældelsen af dens beføjelse til at pålægge bøder. Forældelse af Kommissionens beføjelse til at pålægge bøder kan ikke påvirke dens forudsatte beføjelse til at konstatere overtrædelsen. Imidlertid forudsætter udøvelsen af denne forudsatte beføjelse til at vedtage en beslutning, hvorved en overtrædelse konstateres efter forældelsesfristens udløb, at Kommissionen godtgør, at der foreligger en berettiget interesse i at skride til en sådan konstatering.

Det følger heraf, at Kommissionen ikke har pligt til at godtgøre, at der foreligger en berettiget interesse i at fastslå en tidligere overtrædelse, når den sanktionerer denne overtrædelse med en bøde.

(jf. præmis 76-78)

3. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 90-92)

4. Lissabontraktatens ikrafttræden, der indbefatter integreringen af chartret om grundlæggende rettigheder i Unionens primære ret, ændrede ikke væsentligt indholdet af retten til en retfærdig rettergang, sådan som den følger af bl.a. artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention og som anerkendt i EU-retten som en af de almindelige EU-retlige grundsætninger. Disse betragtninger kan udstrækkes til retten til at blive hørt og mere generelt retten til forsvar i sin helhed, for så vidt som de pågældende rettigheder bidrager til sikring af afholdelse af en retfærdig rettergang.

(jf. præmis 95)

5. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 109 og 176)

6. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 110-113)

7. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 163)

8. I forbindelse med en undersøgelse af et misbrug af dominerende stilling i strid med EU-konkurrencereglerne skal der, såfremt den dominerende stilling har oprindelse i et tidligere lovmonopol, tages hensyn til denne omstændighed. Ved bedømmelsen af forholdsmæssigheden af en bøde, der pålægges for en telekommunikationsvirksomheds misbrug af dominerende stilling og nærmere bestemt forholdsmæssigheden af bødens grundbeløb, er det væsentligt at tage hensyn til

- for det første den omstændighed, at sagsøgeren indtager en dominerende stilling, som er en følge af et lovbestemt monopol
- for det andet den omstændighed, at den begåede overtrædelse består af adskillige åbenbare, vedvarende og forsætlige overtrædelser af den lovramme, som forpligter selskabet i dets egenskab af operatør med en stærk markedsposition til at indrømme de alternative operatører ubundet adgang til sine abonnentledninger på gennemsigtige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår
- For det tredje den omstændighed, at virksomheden er bekendt med, at dens adfærd er ulovlig både lovgivningsmæssigt, idet den er blevet retsforfulgt og blevet fundet at have handlet ulovligt ved afgørelser fra den nationale tilsynsmyndighed, som blev stadfæstet ved endelige afgørelser fra de nationale retsinstanser, og i konkurrenceretlig henseende, hvor selskabets praksis tilsigtede at hindre eller forsinke nye virksomheders tilstedeværelse på de pågældende produktmarkeder, og

- For det fjerde den omstændighed, at de produktmarkeder, der er blevet påvirket af virksomhedens misbrug, som har et betydeligt omfang, for så vidt som de strækker sig over hele området i en af de største medlemsstater i EU, er markeder med en væsentlig betydning både set fra en økonomisk og en social synsvinkel, for så vidt som bredbåndsadgang udgør et centralt element i udviklingen af et informationssamfund.

Sådanne forhold er tilstrækkelige til at fastslå, at det misbrug af dominerende stilling, der er foreholdt den pågældende virksomhed, og som består i en nægtelse af at levere tjenesteydelse, udgør en grov overtrædelse.

Når forhold foreligger som for det første den omstændighed, at den anklagede virksomhed ikke kan være uvidende om, at dens adfærd er ulovlig, og for det andet, at den er forsætlig, og at den etablerede operatør har en monopollignende stilling på bredbåndsen grosmarkedet og en meget stærk dominerende stilling på detailmarkedet, kan Kommissionen med rette kvalificere denne overtrædelse som et misbrug, der har en særlig grovhed. Henset til denne særlige grovhed, tilsidesætter Kommissionen ikke proportionalitetsprincippet ved at fastsætte den andel af værdien af afsætningen, der skulle lægges til grund ved fastlæggelsen af grundbeløbet af den bøde, der blev pålagt virksomheden i overensstemmelse med punkt 19-22 i retningslinjerne for beregningen af bøder i henhold til artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1/2003 til 10%.

(jf. præmis 177-183, 185 og 186)

9. På området for fastsættelse af størrelsen af den bøde, der pålægges for overtrædelse af konkurrencereglerne, kan det forhold, at overtrædelsen ophører straks efter Kommissionens første indgriben, logisk kun være en formildende omstændighed, hvis der er grund til at formode, at de pågældende virksomheder blev tilskyndet til at ophøre med deres konkurrencestridige adfærd som følge af de pågældende indgreb. Med andre ord skal der, for at en overtrædelses ophør kan anses for en formildende omstændighed, foreligge en årsagsforbindelse mellem Kommissionens indgreb og den pågældende overtrædelses ophør.

(jf. præmis 213)

10. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 219-221 og 224)